

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30055/2023
05.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ, обе из ..., које заступа пуномоћник Градимир Николић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство спољних послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду са умешачем на страни тужене Предузећа „ДИПОС“ доо са седиштем у Београду, кога заступа пуномоћник Драган Ивановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама туженог и умешача на страни туженог изјављених против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 653/21 од 16.06.2021. годин, у седници одржаној 05.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужене и умешача на страни тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 653/21 од 16.06.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужене и умешача на страни тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 41768/13 од 14.04.2015. године усвојен је тужбени захтев тужиља, па је обавезана тужена Република Србија – Министарство спољних послова, да тужиљама АА и ББ, обе из ..., на име накнаде штете због некористишћења $\frac{1}{2}$ кп.бр. .. уписане у лист непокретности број .. КО ..., за период од 04.08.2003. године до 31.12.2011. године, солидарно исплати износ од 8.797.960,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.10.2014. године па до исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиљама солидарно накнади трошкове поступка у износу од 1.546.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.04.2015. године (погрешно наведено од 14.04.2014. године) па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 653/21 од 16.06.2021. године одбијене су жалбе тужене и умешача на страни тужене и потврђена пресуда Првог

основног суда у Београду П 41768/13 од 14.04.2015. године, одбијени су захтеви тужене и умешача на страни тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка као неосновани, и обавезана је тужена да тужиљама солидарно на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 109.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавили тужена и умешач на страни тужене, обоје из свих законских разлога због којих се ревизија може изјавити.

Тужиље су поднеле одговоре на ревизије.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је оценио да изјављене ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, у поступку није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене било које одредбе Закона о парничном поступку, па нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се у ревизијама указује.

Према утврђеном чињеничном катастарска парцела број .. површине 11 ари и 19,90 м² у КО Београд 7 (...) била је уписана у децембру месецу 1936. године као својина ВВ, а 09.03.1957. године уписана је својина ГГ. Каснијим променама уписана је својина правних следбеника ГГ, да би парцела 1960. године била укњижена као друштвена својина са правом коришћења земљишта у корист ДД и ЂЂ са по $\frac{1}{4}$ и ЕЕ са $\frac{1}{2}$. Током 1967. године укњижена је право коришћења на $\frac{1}{2}$ дела земљишта са ЕЕ у корист Предузећа за газдовање зградама и становима страних дипломатских и конзуларних представника, а 26.03.1979. године право коришћења на $\frac{1}{2}$ дела земљишта укњижено је са ДД и ЂЂ у корист АА са $\frac{4}{12}$, ББ са $\frac{1}{12}$ и ЖЖ са $\frac{1}{12}$. Током 1997. године извршено је брисање друштвене својине и земљиште је уписано као државна својина, у власништву Републике Србије. Оставинским решењем Општинског суда у Нишу О бр. 412/06 од 29.03.2006. године тужиље су означене за наследнице, по споразуму, на заоставштини иза смрти њихове мајке пок. ЖЖ, и то тужилца ББ на $\frac{1}{12}$ кат. парцеле, .. КО ..., која је у току излагања на јавни увид података премера Општине Савски венац уписана као државна својина Републике Србије, и то као кат. парцела бр.

На суседној парцели, која је носила ознаку .., налази се породична стамбена зграда у ... бр. 54, коју је 33 продала СФРЈ, на основу уговора Ов.бр.1394/64 од 03.04.1964. године. Та зграда се налази делом и на спорној кат. парцели број .. КО Београд, у површини од 1.195,90 м². Зграда у ... је у власништву тужене од 1964. године и унета је у Фонд предузећа за газдовање зградама и становима страних дипломатских и конзуларних представништава, према стању на дан 31.12.1966. године. Земљиште које је предмет спора је $\frac{1}{2}$ кп.бр. .. која се користи као двориште те резиденцијалне зграде, коју тужена издаје страним дипломатским и конзуларним представништвима. Од 2007. године зграда је издата у закуп ... на основу уговора.

Поравнањем закљученим пред Другим општинским судом у Београду П. 4688/79 од 20.03.1980. године обавезано је наведено предузеће за газдовање (чији је правни следбеник Дипломатско стамбено предузеће Београд), да тужилама и осталим сукорисницима надокнади штету због некоришћења предметног земљишта, до 20.03.1985. године. Поравнањем у предмету истог суда П 1675/85 од 03.10.1985. године, обавезано је РО Дипломатско стамбено предузеће из Београда, да тужилама исплати новчану накнаду од 330.000,00 тадашњих динара за коришћење њиховог земљишта – воћњака на кп.бр. .. КОБ 6 површине 600м², за период од 01.04.1985. године до 30.03.1990. године. После тога, тужилама више није исплаћивана накнада због некоришћења те парцеле.

Решењем Привредног суда у Београду Фи 15835/98 од 16.11.1998. године закључен је поступак ликвидације и брисање из судског регистра Дипломатско стамбеног предузећа ПО, док је у регистру привредних субјеката АПР – а од 04.12.1997. године уписано оснивање ДОО „Дипос“, касније „Дипос“ АД, чија је претежна делатност изнајмљивање некретнина. Том предузећу је Република Србија, уговором од 22.07.2009. године и анексом тог уговора, дала на привремено коришћење, управљање и одржавање, без права на располагање, осим права давања у закуп и без уписа права коришћења у јавне књиге, непокретности у свом власништву, намењене између осталог, за смештај дипломатско конзуларних представништава.

Тужиле нису користиле спорну катастарску парцелу, нити су подносиле захтев за њену предају у сукоришћење, пошто су процениле да је то немогуће, али су Републичкој дирекцији за имовину у току првостепеног поступка доставиле понуду за продају свог дела права коришћења те парцеле. Према налазу и мишљењу судског вештака пољопривредне струке – специјалност хортикултуре и допунама налаза, на спорном земљишту које се води као воћњак прве класе најрентабилније би било гајење ружа и гладиола и укупно изгубљена добит тужила по том основу на површини од 584 м² (1/2 површине парцеле) за период 2004. до краја 2011. године износи укупно 8.797.960,00 динара.

Тужиле су водиле спор против тужене да им се парцела врати у посед, који су изгубиле у том делу, али је усвојен захтев да им се надокнади штета. Покушавале су да продају парцелу туженој, али од 2011. до 2017. године нису добиле одговор на понуду тог откупа, па нису ни преговарале о цени. На делу спорне парцеле је претходно била трава и део базена амбасаде ..., а касније се та парцела користила као паркинг за аутомобиле амбасаде. Тужиле нису могле да одреде тужбени захтев у висини месечне закупнине за своју парцелу, јер је месечна закупнина за амбасаду ... одређена заједно са кућом и двориштем, што је износило укупно 2.800,00 долара месечно, па нису биле у могућности да одреде колика би била закупнина само за њихово земљиште. Тужиле су продале своје сувласничке уделе 2018. године, а накнаду потражују до 2011. године.

Имајући у виду чињенично стање, утврђено у првостепеном и у другостепеном поступку након одржане расправе, судови су усвојили тужбени захтев тужила, јер су фактичким радњама органа тужене лишене могућности да користе имовину на коју имају право коришћења, на који начин је тужилама повређено право на неометано уживање имовине у смислу одредбе члана 1. Протокола 1. Европске конвенције о људским правима, због de facto извршене експропријације. Наиме, тужилама је одузето право коришћења парцеле, без формалног акта експропријације, те им следује

накнада за одузимање земљишта које им је тужена одузела и давала у закуп трећим лицима, док тужилама истовремено није платила накнаду по основу, по којем им је својевремено накнаду исплаћивало Предузеће за газдовање зградама и становима страних дипломатских и конзуларних представништава, односно РО Дипломатско стамбено предузеће из Београда, као правни следбеник истог.

На утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право доносећи побијану пресуду, за коју је дао довољно разлога, које у свему прихвата и Врховни суд.

Неосновано се ревизијом тужене оспорава пасивна легитимација у овој правној ствари, а имајући у виду да је Република Србија била уписана као власник спорне парцеле у време када су тужиле имале право да је користе, а што им је било онемогућено радњом органа тужене. При томе, тужена није доказала да је корист од употребе плаца тужиле давањем у закуп била мања од добити која би тужилама припала од гајења цвећа.

Неосновано се у ревизији умешача на страни тужене оспорава висина накнаде коју је тужена дужна да исплати тужилама, указујући да се тужиле никада нису бавиле производњом цвећа. У поступку је утврђено да се парцела тужиле, заједно са зградом која се налази на суседној парцели издаје у закуп амбасди ..., за укупну закупнину од 2.800 долара, због чега је било отежано утврдити која би била висина закупнине само за спорно земљиште, а тужилама је већ исплаћивана накнада изгубљене добити у висини коју би оствариле гајењем ружа и гладиола на спорном земљишту. Такође, у поступку је утврђено да би у сваком случају, давањем плаца у закуп тужиле оствариле већи приход него што је изгубљена добит у одгајању ружа и гладиола, а накнаду су по том основу већ добијале у претходном периоду до 1990. године. Доношењем побијане пресуде другостепени суд је у свему поступио према примедбама из решења Врховног касационог суда Рев 5251/19 од 24.09.2020. године.

Врховни суд је ценио и остале наводе изјављених ревизија којим су истицани и у жалбама и које је оценио другостепени суд. Тим наводима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега они нису посебно образложени.

Тужена и умешач на страни тужене нису успели у ревизијском поступку, због чега немају право на трошкове тог поступка, у смислу члана 154. и 155. ЗПП. Састав одговора на изјављене ревизије није била нужна радња за доношење одлуке о ревизијама, због чега тужиле немају право на тражене трошкове ревизијског поступка, такође у смислу члана 154. и 155. ЗПП.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Педседник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић